

Laborista Esperantisto

16DE JAARGANG No. 10 — 1 OCT. 1947
VERSCHIJNT MAANDELIJKS
ABONNEMENT f 2.25 PER JAAR. LOSSE NUMMERS f 0.20. VOOR LEDEN GRATIS

Redactie: Roelantstraat 4, Amsterdam (West).
Administratie en Secretariaat van de Bond van Arbeiders-Esperantisten: Roelantstr. 4, A'dam-W.
Postgiro Amsterdam 331133.

ORGAAN VAN DE BOND VAN ARBEIDERS-ESPERANTISTEN F.L.E.

IN HET GEBIED VAN DE NEDERLANDSE TAAL

De spraakverwarring der Verenigde Naties

Wilhelm Solzbacher, de schrijver van dit artikel, is doctor in de politieke en economische wetenschappen. Hij schreef boeken in verschillende talen, hield in negen talen redevoeringen in een twintigtal landen van Europa en Amerika, en was tolk en chef van de vertaaldienst van vele internationale congressen.
Sinds 1921 is hij esperantist en publiceerde hij honderden artikelen en rapporten ten gunste van Esperanto. In de Katholieke Esperanto-Jeugdbeweging had hij een leidende functie, terwijl hij verder medewerker was van de „Enciklopedio de Esperanto" en thans mede de redactie verzorgt van „Amerika Esperantisto", waaruit dit artikel is vertaald.
Van het oordeel van deze deskundige omtrent de twee vertaalsystemen, waaraan men zich heden ten dage zo krampachtig vastklemt, terwijl er een afdoende oplossing bestaat, zullen onze lezers zeker met belangstelling kennis nemen. *F.F.*

Kort geleden heb ik een interessante dag doorgebracht in de „voorlopige hoofdstad der wereld", in Lake Success, dichtbij New York, als gast van de afdeling Voorlichting van de U.N.O., samen met andere sprekers over internationale aangelegenheden.
't Was reeds laat in de namiddag, toen ik de grote zaal van de Sociale en Economische Raad verliet, waar een discussie over het Spaanse probleem had plaatsgevonden, en op zoek ging naar Commissie-kamer 4, waar het „gelijktijdig" vertaalsysteem gebruikt werd.
Toen ik de ingang gevonden had, sloop ik stilletjes naar binnen. Een der afgevaardigden hield juist een rede in het russisch over het vluchtelingen-probleem.
De stoelen bij de deur schenen mij vrij smal en hard toe, maar iets verder bemerkte ik een lege leuningstoel, die er zeer comfortabel uitzag. Vlug en geruisloos, teneinde de anderen niet te storen, liep ik naar voren en nam in de leuningstoel plaats. Ik greep dadelijk de koptelefoon, plaatste hem op mijn hoofd alsof het een helm was en stelde hem naar mijn oren. De rede, die ik zoëven in het russisch hoorde, hoorde ik nu in het Spaans....
Ik keek de zaal rond en schrok even, toen ik zag, dat ik aan een tafel zat, die de vorm van een hoefijzer had, en dat vóór mij een bordje stond met het opschrift „Paraguay". Ik zat dus zonder het te willen aan de tafel der afgevaardigden en „vertegenwoordigde" de verre republiek Paraguay. Ik zag, dat mijn linkerbuurman de afgevaardigde van Noorwegen was, en mijn rechter die van Panama.
Niemand scheen op mij te letten, en ik meende, dat als ik dadelijk vertrok, dit groter opschudding zou geven, dan indien ik zou blijven zitten. De vergadering kon niet lang meer duren en de werkelijke afgevaardigde van Paraguay zou zo goed als zeker niet meer terugkomen. Ik besloot dus in mijn prettige stoel te blijven zitten. Als er gestemd moest worden, stak ik natuurlijk geen enkele maal mijn hand op. Doch er was altijd een vrij groot aantal onthoudingen. Of men die middag daarbij ook de stem van Paraguay heeft geteld, weet ik niet.
Mijn voornaamste belangstelling op die zitting, waar ik de zetel van Paraguay innam, gold de **voorzieningen ten aanzien van de taal.** Rechts op mijn stoel vond ik een apparaat met een knop, waarvan de zes contacten de afgevaardigden in staat stellen een keus te doen uit vijf — theoretisch uit zes — talen, waarin men de redevoeringen kan volgen.
Het eerste contact geeft de rede in de taal van de spreker, ongeacht welke taal dit is. De vijf andere contacten brengen de luisteraar de rede of de vertaling er van resp. in het engels, frans, russisch, spaans en chinees. Feitelijk dus geven het eerste en het tweede contact de oorspronkelijke rede als deze in het engels, het eerste en derde als ze in het frans, het eerste en vierde als ze in het russisch wordt uitgesproken, enz. Met een afzonderlijke knop kan men het geluid regelen: harder of zachter.
Aan een zijde van de zaal zag ik zes „glazen kooien". In een er van bevinden zich de ingenieurs, die het gehele apparaat van microfoons, telefoons, electrische draden, en de signalen voor de spreker „Stop!" en „Langzamer spreken!" controleren en regelen. In de andere kooien zitten groepen tolken, meestal drie of vier voor iedere taal. In de chinese kooi bijvoorbeeld vertaalt één persoon in het chinees. Natuurlijk kunnen sommige tolken ook uit méér dan één taal vertalen. Daarom zijn er in enkele kooien slechts drie personen. De tolk, die achter glas zit, dat dik genoeg is om geen geluid door te laten, luistert naar de spreker door een telefoon — of houdt het manuscript in de hand als de rede van te voren is opgemaakt; hij spreekt in een microfoon, die door draden met alle zetels van de gedelegeerden, raadsleden en bezoekers verbonden is.
Het systeem is niet nieuw meer. Het werd in 1925 voorgesteld door de heer Edward A. Filene uit Boston, terwijl de technische details ervan werden uitgewerkt door Prof. Gordon

Nog een 60 jarig jubileum

Te oordelen naar onderstaand artikel uit Het Nieuws van de Dag van 15 September 1887 moet het dit jaar 60 jaar geleden zijn, dat in ons land de stenografie werd ingevoerd. Het doet ons, esperantisten, eigenaardig aan, te lezen, hoe destijds **die** zaak er voor stond:

„Maandagavond opende de Nederlandsche Stenographen Club „Pitman", gevestigd Heerengracht no. 88, hare eerste vergadering, onder voorzitterschap van den Heer F. de Haan. Deze vergadering werd bijgewoond door 16 leden. Spreker begon met allen welkom te heten en uitte den wens, dat het doel der club, hetwelk allen reeds bekend was, met succes mocht worden bekroond en dat de stenographie hier te lande meer en meer onder de aandacht van het publiek mocht komen. In onze eeuw van stoom en electriciteit wordt snelschrift zeker hoofdzaak.
Door een der leden wordt de vraag gesteld of men met de snelschrijfkunst zijn brood kon verdienen, daar hij er anders het nut niet van inzag. Hierop werd door den Heer de Haan geantwoord, dat toen het stelsel van den Heer Pitman het eerst in Engeland het licht zag, men de stenografie alleen gebruikte in het Parlement en op slechts weinige kantoren, maar dat na enige tijd verscheidene kooplieden, die bemerkten, dat er veel tijd door kon worden bespaard, hunne bedienden stenografie lieten leeren; en thans is deze kunst in Engeland zo uitgebreid, dat wanneer men de *Daily News* of *The Times* neemt, men vinden zal, dat verreweg de meeste aanvragen naar handelsbedienden de bepaling bevatten, dat zij stenografen zijn. Of de stenografie hier te lande ook zulk een vlucht nemen zou, kon spreker niet beantwoorden, maar wel wist hij, dat op verscheidene kantoren reeds de stenographie wordt gebruikt.
Vervolgens ging spreker over tot het verklaren van het stelsel, waarbij hij zijn toehoorders verbaasde door de eenvoudigheid en duidelijkheid, waardoor zich dit stelsel kenmerkt.
De vergadering werd daarop verdaagd tot Maandag 19 September, 8.45 's avonds. Tot dien tijd zal nog gelegenheid bestaan om als lid tot de Vereniging toe te treden.

Inderdaad heeft de „snelschrijfkunst" zich hier thans net zo verbreid „als in Engeland".

Het propageren van een kortschrift, dat slechts dient om ons eigen geheugen te hulp te komen, blijkt heel wat gemakkelijker dan het verbreiden van een taal, welker kennis dient om ons met onze medemensen in de gehele wereld in verbinding te stellen. Vergelijking tussen hetgeen deze twee zestig-jarigen in hun leven bereikt hebben, is dan ook niet mogelijk.

De belangstelling voor het vraagstuk van een internationale taal is echter steeds groeiende. De voorkeur voor het Engels is aan het tanen.

De Esperanto-beweging heeft zich na de oorlog hersteld en in alle kringen waar de belangstelling voor het talenprobleem merkbaar wordt, laten de Esperantisten zich horen. In mijn Esperanto-jeugd zei men altijd: „Je hoort zo weinig van Esperanto". Thans is er vrijwel geen mens, die nimmer van Esperanto gehoord heeft. „Ja, ja, dat moeten ze maar eens invoeren" hoort men nu.

We gaan vooruit: Esperanto wint veld.

Later, als ons doel bereikt is, als het de doodgewoonste zaak van de wereld is, dat elk kind op school Esperanto leert, dan vinden we hier of daar een oud Esperanto-blad, waarin we lezen van onze huidige pogingen. Even glimlachen we dan: Snap je nou, dat we daarvoor destijds zo zwaar hebben moeten vechten?

F. F.

Finlay uit Engeland in 1926, in welk jaar het bij wijze van proef gebruikt werd op de Internationale Arbeids-Conferentie te Genève. Op groter schaal gebruikte het Internationaal Arbeids-Bureau het na 1929. Men noemde het systeem **Filene-Finlay-speech Translator.** Later werd het gebruikt door de Ontwapenings-Conferentie, het Belgische Parlement en verschillende internationale congressen. In verbeterde vorm werd het toegepast in het grote proces tegen de oorlogsmisdadigers in Nürnberg (1945—'46).

De Verenigde Naties maakten er in het begin geen gebruik van, doch besloten later er een proef mee te nemen in een der Commissie-kamers. Dit geschiedde na October 1946. 'n Gedeelte van de „gelijktijdige" tolken is afkomstig van het proces in Nürnberg. Op het U.N.O.-secretariaat vormen zij een speciale afdeling, die los staat van de andere tolken.

Toen ik het systeem in zijn practisch gebruik gadesloeg, constateerde ik spoedig, dat de kranten gelijk hadden, toen ze schreven, dat de moeilijkheden niet meer van technische, doch slechts van persoonlijke aard waren. Het geluid in de koptelefoon was duidelijk en aangenaam, de „helm" niet meer te zwaar, zoals vroeger, het hanteren van het apparaat gemakkelijk.

Als men nu maar volmaakte sprekers had en volmaakte tolken, dan was alles in orde.

Jammer genoeg, bestaan er geen volmaakte „gelijktijdige" vertalers en zullen ze misschien wel nooit bestaan ook. De voordelen van het systeem wegen niet op tegen de ernstige nadelen, waarvan de gevaarlijkste zijn het ontbreken van duidelijkheid en van correctheid. Zelfs de beste tolk kan dat niet voorkomen.

Als alle redevoeringen meesterwerken waren van logica en helderheid, was de zaak veel eenvoudiger. Helaas, spreken vele mensen, zelfs voorname personen, verward, en de luisteraar heeft enige minuten nodig om na te gaan, wat de spreker bedoelt. Als dat reeds waar is ten aanzien van mensen, die hun eigen taal spreken — veel groter is het gevaar als een noor engels, een pool russisch of een egyptenaar frans spreekt. Men moet niet vergeten, dat het „gelijktijdige" vertaalsysteem niet toelaat, dat ieder zijn eigen taal spreekt, doch hem slechts een keus veroorlooft uit vijf „officiële" talen. Als sommige gedeelten van een rede verward zijn, doch de vertaling vindt plaats na afloop der rede, dan heeft de vertaler tijd om de werkelijke zin ervan te begrijpen en die in de vertaling tot z'n recht te laten komen. De „gelijktijdige" vertaler kan dat niet, daar hij zin voor zin vertalen moet, dikwijls zelfs woord voor woord. Soms constateert hij, dat de eigenlijke bedoeling heel anders is, dan hij eerst begrepen of geraden had. Dan moet hij zijn vorige vertalingen corrigeren òf onzin zeggen. Ik heb dat waargenomen in Lake Success. Een franse tolk corrigeerde herhaaldelijk zijn vorige zinnen. 'n Spaanse vertaalster, wier mooie en melodieuze stem ik bewonderde, zei een paar maal heel iets anders dan de spreker. De russische tolk klonk soms woedend, als de spreker rustig was, en melancholisch als de spreker hartstochtelijk deed. De wonderlijkste indruk kreeg ik echter van de chinese vertalingen. Ik verstond ze niet, doch ving van tijd tot tijd „foe", „dzoei" of „tsji" op. Klaarblijkelijk houden de chinese tolken er een eigen systeem van radicale verkortingen op na: twintig engelse of russische woorden vertaalden zij met drie of vier chinese, als 't ware in stenografische taal. 't Is waar, dat als zij alles zouden vertalen, zij zich veel meer zouden vermoeien dan hun collega's. De engelse en russische tolken kunnen tenminste uitrusten als lange redevoeringen in het engels of russisch gehouden worden en de gedelegeerden van die talen de originele rede kunnen beluisteren. Doch niemand in de U.N.O. schijnt officiële redevoeringen in het chinees te houden, zelfs niet de chinese afgevaardigden. De bekoorlijke

Libro-Servo

Wacht niet te lang met het bestellen van Uw studiemateriaal voor de komende cursussen! Die het eerst....

FACILE LERNI ESPERANTON	f 1.10
LA KOMENCANTO	f 1.25
POST LA KURSO	f 0.90
WAT DE A-CANDIDAAT van de geschiedenis van Esperanto moet weten	f 0.25
LEIDRAAD bij de studie van de Esperanto-literatuur	f 0.45
DE ESPERANTO-LITERATUUR in vogelvlucht	f 0.60
100 VRAGEN over grammatica en onderwijs	f 0.35
ESPERANTO 60-JARA (kart.)	f 1.75
(broŝ.)	f 1.30

◆

KULTURAJ ELDONAJOJ EN ESPERANTO!

Gravaj kulturvaloraj verketoj, malmultekostaj kaj lingve bonegaj estas:

Unua vojaĝo ĉirkaŭ la mondo, Agostinho da Silva	f 0.35
Vivo kaj arto de Goya, Agostinho da Silva	f 0.35
Historio de Usono, Agostinho da Silva	f 0.35
Vivo de Zola, Agostinho da Silva	f 1.55

La serio estas daŭrigota. Oni atentu, ke, escepte la laste nomita, ĉiuj volumoj estas kontrolitaj de la Literatura Komitato.

◆

KVAR NOVAJ ELDONOJ!!

PLENA VORTARO, la longe dezirita vortaro, nepre bezonata	f 10.50
LA NEVENKEBLA ĜENO, Theo Thijssen, trad. F. Faulhaber, verko pri temo, ĝis nun ankoraŭ ne traktita en Esperanto: tualeta mizero	f 4.90
ESPERANTO 60-JARA, G. J. Degenkamp, skizo pri la evoluo de la lingvo en la literaturo, nepre bezonata por B-kandidatoj .. (kart.) f 1.75 (broŝ.)	f 1.30
ESPERANTA KRESTOMATIO, la nova krestomatio, kiu por ekzamenaj kandidatoj honeĝe anstataŭas Fund. Krest.; zorge elektitaj rakontoj, anekdotoj k.s. Prezo supozeble	f 1.95

Libroservo F.L.E., Roelantstraat 4, Amsterdam-West, Poŝtĝiro 111279

juffrouw en haar mannelijke collega's in de chinese „kooi" hebben dus nooit pauze en moeten zelfs de woorden van de chinese afgevaardigde uit het engels overbrengen in het chinees.

Ik heb een en ander waargenomen door te trachten de spreker rechtstreeks te beluisteren met één oor en de verschillende vertalingen na elkaar met de koptelefoon aan het andere oor. Dat kàn, hoewel het niet gemakkelijk is. Mijn eindconclusie is, dat het enige — ofschoon belangrijke — voordeel van het „gelijktijdige" vertaalsysteem is, dat het veel tijd spaart. Anderzijds zijn er vele nadelen, en de mogelijkheid deze door verdere vervolmaking van het systeem te doen verdwijnen, schijnt niet groot. Een van de voornaamste tolken van de U.N.O., iemand van het „andere" vertaalsysteem, vertelde mij, dat het Secretariaat thans in het algemeen gemakkelijker tolken vindt voor het „gelijktijdige" systeem dan voor het vertalen *na* de redevoeringen. De reden hiervan is, dat de „gelijktijdige" tolken niet zulk een goed herinneringsvermogen behoeven te hebben, dan hun collega's, voor wie een „fotografische geest" een noodzakelijke eigenschap is. Toch schijnen de deskundigen het er over eens te zijn, dat de *kwaliteit van „gelijktijdige" vertalingen in het algemeen minder goed is, dan die van vertalingen volgens de traditionele methode.*

De traditionele methode heb ik dezelfde dag waargenomen in de Commissie, die over Spanje discussieerde. *De vertalingen zijn vreselijk tijdrovend.* Bijvoorbeeld: toen de wit-russische gedelegeerde 23 minuten in het russisch had gesproken, had de engelse vertaling 18 en de franse 19 minuten nodig: een vol uur verloren voor 'n rede, die slechts weinig concrete feiten en voorstellen bevatte, doch veel oratorische versieringen.

De afgevaardigde van een Zuid-Amerikaanse staat trachtte een indrukwekkende rede te houden met energieke zinnen, veel gebaren en met vuistslagen op tafel. Ik ben er zeker van, dat de rede zeer overtuigend was geweest, als hij haar in z'n eigen sonore taal gehouden had. Helaas stond hij er op het in het engels te doen, dat hij vloeiend sprak, maar niet helemaal correct en niet met de nuanceringen, die voor deze manier van spreken nodig zijn. Soms klonk zijn rede dan ook net als die caricaturale nabootsingen, die de Amerikaanse radio-programma's laten horen en die de luisteraars altijd zo vermaken. 'n Gedelegeerde uit Skandinavië trachtte in zijn engelse rede enige aardigheden en woordspelingen te verwerken. Dat is in een vreemde taal helaas erg moeilijk. 't Was bijna smartelijk, te zien hoe de toehoorders lachten als de spreker iets ernstigs bedoelde, en ernstig bleven, als hij een grapje wilde maken.

De tolken in de vergadering waren goed, doch fouten zijn niet te vermijden. Soms liet men die fouten zonder protest passeren, maar in andere gevallen stonden de sprekers op om, beleefd of boos, de vertaling te verbeteren.

Als 'n lange engelse rede geëindigd was en een vertaling in het frans begon, zag men *een massale uittocht.* Onder de afgevaardigden die bleven, waren velen, die onmiddellijk kranten, boeken of persoonlijke correspondentie uit hun zak haalden. Ongetwijfeld beschouwden zij het vertalen als een pauze in de vergadering. Begon de volgende engelse redevoering, dan keerden zij, die heengegaan waren de een na de ander weer terug, doch niet allen op de juiste tijd. Het werkelijke tijdverlies is dus nog groter dan de duur der vertalingen.

De toehoorders vertrokken ook dikwijls, als 'n vertaling of redevoering in een andere taal dan de engelse begon. Alleen tijdens de rede van een wit-russische gedelegeerde bleven bijna allen in de zaal zitten, luisterend, doch zonder hem te begrijpen. Hij eindigde met een leus, die ook iemand, die geen russisch kende, kon verstaan: *„likvidácia Frankiskovo fasisma"* (de likwidatie van het Franco-fascisme). De meeste toehoorders applaudiseerden luid. Toen hij bemerkte dat deze woorden de enige waren, die zij begrepen hadden, herhaalde de wit-russische gedelegeerde ze steeds opnieuw, waardoor hij veel bijval oogstte — doch de Commissie veel tijdverlies veroorzaakte.

Evenals vele andere bezoekers van de vergaderingen der Verenigde Naties, ben ik tot de conclusie gekomen, dat de taalmoeilijkheden in het werk van deze organisatie zulk een grote hinderpaal zijn voor haar succes, dat noch het „gewone", noch het „gelijktijdige" vertaalsysteem een bevredigende oplossing kan zijn. De U.N.O. heeft behoefte aan een afdoende, eenvoudige en duidelijke „tussentaal" voor haar bijeenkomsten en voor haar andere arbeid.*'t Is noodzakelijk, haar overtuigend te bewijzen, dat Esperanto de definitieve oplossing is van het probleem.*

De taak der Jeugdleiders

Op de Paasheuvel te Vierhouten bevindt zich gedurende drie weken een heel apart wereldje. Een republiek heet het in A.J.C.-kringen en het wordt bestuurd door een president. Honderden jonge A.J.C.-ers uit tal van landen zijn hier bijeen en beleven de werkelijkheid van het begrip: *vriendschap.*

De republiek is ingedeeld in verschillende steden met namen als Troelstra, Vliegen en andere. Net als in de „echte wereld" staat ook hier aan het hoofd van iedere stad een gemeenteraad welke langs geheel democratische weg door de deelnemers aan de Rode Nederzetting werd gekozen. De republiek heeft haar eigen grondwet en betaalmiddelen en zelfs haar *eigen dagblad.*

Een belangrijk artikel uit de grondwet is het volgende:

„Alle inwoners der republiek hebben gelijke rechten" en verder: „De inwoners der republiek groeten elkander met de geopende hand naast de schouder. De geopende hand betekent, dat wij niets voor elkander te verbergen hebben". In Vierhouten wordt de democratie dus in de praktijk toegepast met verbluffend goede resultaten.

Eén schaduw echter valt over dit ideale wereldje. De bevolking bestaat uit mensen van vele verschillende nationaliteiten en ook de regeringen worden gevormd zowel door Nederlanders als Fransen en Zweden. Dit alles zou prachtig zijn indien de verschillende „ministers" elkander maar konden verstaan! Een leger tolken is echter nodig om behulpzaam te zijn bij het bespreken van verschillende regeringszaken.

Reeds bij de verkiezing deed zich het gebrek aan een gemeenschappelijke taal zeer ernstig gevoelen. Een Engelse deelneemster stelde voor de republiek in te delen naar de verschillende nationaliteiten, daar het anders zo moeilijk zou worden elkander te verstaan!

De Rode Nederzetting te Vierhouten is een voorbeeld voor vele regeringen hoe een land werkelijk democratisch kan worden geregeerd. Wanneer zal zij het voorbeeld geven, hoe door een internationale taal ook de taalproblemen uit de weg kunnen worden geruimd?

Met alle respect voor het werk der A.J.C. kunnen wij hun slappe houding tegenover het taalprobleem niet erg waarderen. Hun voorlichting is, op zijn zachtst uitgedrukt, onvolledig te noemen. Het is toch niet voldoende makkers uit andere landen te kunnen begroeten met de geopende hand naast de schouder. Het is in de eerste plaats nodig, dat we met onze buitenlandse vrienden kunnen praten, van gedachten kunnen wisselen over dat grote gemeenschappelijke ideaal: *vriendschap.*

De internationale vriendschapsbanden moeten weer verstevigd worden en daar, waar deze in de afgelopen oorlog zijn afgebroken, opnieuw aangeknoopt, maar dat alles is onmogelijk door het stamelen van enkele gebrekkinge woordjes als „How do you do?" en dergelijke. Om elkander werkelijk als vrienden te kunnen waarderen, is het nodig, dat we door onze gesprekken een inzicht verwerven over de zeden en gewoonten van onze buitenlandse vrienden, we moeten dieper op de verschillende onderwerpen kunnen ingaan. En wie zal beweren, dat het gemiddelde arbeiderskind in staat is een diepgaand gesprek te voeren in welke vreemde taal ook? Zelfs het Engels, dat toch door velen als de wereldtaal wordt beschouwd, kan geen bevredigende oplossing brengen, daar slechts zeer weinigen deze taal zodanig beheersen, dat zij er zich met hetzelfde gemak van kunnen bedienen als hun moedertaal. Zelfs zij met een einddiploma M.U.L.O. of H.B.S. — en zij behoren toch al niet meer tot het gemiddelde — zullen niet kunnen beweren, dat zij de Engelse taal volledig beheersen.

De 10e Rode Nederzetting te Vierhouten heeft de grote tekortkomingen van de jeugdleiders weer eens onverbiddelijk aan de kaak gesteld en deze zijn met geen enkele verontschuldiging te weerleggen. Men kan zich niet beroepen op het feit, dat men met Esperanto in de praktijk zo weinig verder komt, want juist zij zijn daaraan mede schuldig. Ook zij dragen schuld, dat Esperanto nog niet de plaats inneemt waarop zij, gezien haar practische mogelijkheden, aanspraak kan maken. Door hun afzijdige houding belemmeren zij in hoge mate de algemene verbreiding van deze internationale taal.

De jeugdleiders moeten zich bewust worden van de noodzaak van een communicatiemiddel tussen de arbeidersjeugd van alle landen.

Esperanto moet een eerste plaats gaan innemen in het werkprogramma van de jeugdbeweging en zeer zeker in dat van de A.J.C. met haar vooruitstrevend en emanciperend karakter.

De jeugdleiders moeten nu toch eindelijk eens beseffen, dat het zo belachelijk is naar internationale vriendschap te streven, als men die buitenlandse vrienden niet eens kan verstaan.

A.M.D.K.

ONZE HERDENKINGSBIJEENKOMSTEN.

De bijeenkomsten welke op 6 Sept. j.l. in Amsterdam en Groningen werden gehouden, ter herdenking van het 60-jarig bestaan van Esperanto, mogen als goed geslaagd worden beschouwd. In Krasnapolsky te Amsterdam, hield de heer Dr. W. J. A. Manders een goed gedocumenteerde propaganda-rede, welke door de aanwezigen met grote belangstelling werd beluisterd.

De inleiding werd gehouden door de heer Mr. A. J. Kalma, terwijl de heer Dr. F. van Gindertaelen uit België een causerie hield over het onderwerp: „Vertalingen".

Ook de bijeenkomst in Groningen, waaraan de heren P. W. Baas en A. F. van Haren hun medewerking verleenden, mocht zich in een vrij grote belangstelling verheugen.

Tenslotte de bijeenkomst in Eindhoven; ook deze is zeer goed geslaagd. De sprekers aldaar waren: P. Heilker, A. de Smit en Dr. van Gindertaelen.

Een woord van waardering aan alle medewerkenden is hier zeker op zijn plaats.

Moge deze bijeenkomsten een bijdrage hebben geleverd in onze grote strijd voor Esperanto!

Onderstaande motie werd zowel door de vergadering in Amsterdam als in Groningen en Eindhoven met algemene stemmen aangenomen.

MOTIE

De vergaderingen ter herdenking van het 60-jarig bestaan van Esperanto, gehouden te Amsterdam en Groningen op 6 September 1947 en in Eindhoven op 13 September 1947 zijn unaniem van mening,

dat het Esperanto in de loop van deze 60 jaren zijn bestaansrecht en noodzaak heeft bewezen,

en dringt er bij Regering en Volksvertegenwoordiging met klem op aan, die maatregelen te nemen, welke nodig zijn om tot spoedige invoering van het Esperanto op de scholen te kunnen overgaan."

Een taal *jubileert*

Esperanto heeft zes kruisjes.
Onder deze titel verscheen in het Amstelveens Weekblad een artikel, waarin de redactie blijk geeft niet onsympathiek te staan ten opzichte van het Esperanto. Des te meer betreuren wij het, dat zij, naar onze overtuiging, tot een geheel verkeerde conclusie komt.
Zij zegt een pleit te willen voeren voor een meer algemene invoering van een facultatief gesteld leervak Esperanto voor zover dit het andere onderwijs niet schaadt. Zij wenst echter twee beperkingen. „Ten eerste" — hier citeren wij woordelijk — „dat men de aanduiding „kunst" goed in acht neemt. Denk nooit, dat u hier een taal-organisme voor u heeft. Het is een DOOD DING, een soort CODEX, zij het zeer aangepast aan onze taalbegrippen."
Uit deze woorden, die wij reeds dikwijls hoorden, zou men kunnen concluderen, dat de redactie niets anders doet, dan neerschrijven wat velen voor haar reeds deden en daardoor blijk geeft van Esperanto maar weinig te weten en te begrijpen. Ten eerste zouden wij er op willen wijzen, dat, zoals de redactie in haar artikel opmerkt, de Esperanto-woordstammen aan de Romaanse en Germaanse talen (en nog enkele anderen) zijn ontleend, dus aan levende talen. Het gevolg hiervan is, dat, als men een Esperanto-woordenboek opensiaat, men er zeer vele woorden in ontmoet waarvan men de betekenis direct begrijpt. Dan zijn van de internationaal gebruikte woorden, alleen de uitgangen volgens de Esperanto-gramatica gewijzigd.
Maar, zouden wij willen vragen, is een vreemde taal, waarvan wij geen woord begrijpen, voor ons allen niet een „dood ding", zoals de redactie zich uitdrukt? Eerst wanneer wij die vreemde taal gaan leren en haar beheersen zal ze voor ons gaan leven. Zo bekeken, is Esperanto wel de meest levende vreemde taal, want in haar woordenschat vinden wij direct vele woorden, die wij begrijpen en die dus voor ons „leven".
Wij horen en lezen in deze tijd veel van internationale bijeenkomsten: jeugdkampen, jamboree enz. Onder de deelnemers van deze bijeenkomsten zijn veelal ook Esperantisten uit verschillende landen. Deze hebben het voordeel, dat, uit welk land zij ook komen, zij zich met elkander kunnen onderhouden. Zij kunnen van gedachten wisselen over hun belevenissen en over de zeden en gewoonten van hun resp. volken. Deze Esperantistische deelnemers aan b.v. een jamboree, beleven dit stukje internationaal leven veel intenser dan hun makkers, die zich met de z.g. gebarentaal moeten behelpen. En zou men nu waarlijk geloven, dat deze Esperantisten hun gemeenschappelijke taal als een „dood ding" aanvoelen? Zou men denken, dat in de internationale Esperanto-congressen, waar deelnemers uit soms vele landen, onderling discussiëren — ja, soms fel discussiëren — over verschillende onderwerpen, zich een ogenblik realiseren, dat de taal, waarmede zij al hun gedachten tot uitdrukking kunnen brengen, een „dood ding" zou zijn? Het is voor hen eenvoudig dat, wat een internationale taal bedoelt te zijn, n.l. het middel, waardoor mensen van verschillende nationaliteiten elkaar kunnen begrijpen en van gedachten kunnen wisselen .
Wij begrijpen, dat niet-Esperantisten dit moeilijk voetstoots kunnen aannemen, daarvoor zouden zij b.v. eerst een internationaal Esperanto-congres moeten bijwonen. Wij zouden daarom de redactie van het Amstelveens Weekblad willen uitnodigen, het in Augustus 1948 te Amsterdam te houden internationaal arbeiders Esperanto-congres te bezoeken. Wij geloven, neen, wij weten zeker, dat zij dan op haar conclusie, dat Esperanto een „dood ding" zou zijn, terug zal komen. Zij zal dan zeker ervaren, dat Esperanto een levende taal is, waarin men elke menselijke gedachte tot uitdrukking kan brengen en dat het iets meer is, dat „een soort codex".

W. Sl.

(Bij het lezen van de uitdrukkingen „een dood ding" en „kunst" vragen we ons af, wat bedoelt de redactie hier nu precies mee? Of wordt hier misschien geschermd met woorden, waarvan noch de redacteur noch de meeste lezers de juiste betekenis bevatten? En als de redacteur deze uitdrukkingen zelf wel goed kent, hoe komt hij er dan toe ze zo lichtvaardig te hanteren? Want voor de ingewijde is het na lezing van het artikel geen geheim meer, dat, de redacteur ondanks blijken van bepaalde sympathieën geen deskundige op dit gebied is. Red.)

★

Prof. Dr. M. Minnaert hoogleraar aan de Universiteit te Utrecht heeft in zijn werk „De Sterrekunde en de Mensheid" o.a. geschreven, dat alleen de invoering van een wereldtaal als Esperanto een einde kan maken aan de taalmoeilijkheden, die zich bij internationale wetenschappelijke congressen voordoen.

O, DIE VAKBONDSBESTUURDERS

Kort na de bevrijding schreef een vakbondsbestuurder mij: „Ik begrijp, dat je nu al je vrije tijd weer nodig zult hebben voor je Esperanto".
Ik moest even lachen, toen ik dit las. **Je** Esperanto. **Mijn** Esperanto dus. Niet **zijn** Esperanto! Blijkbaar meende hij er geen deel aan behoeven te hebben, beschouwde hij het als een liefhebberijtje: men „doet" aan Esperanto, zoals men doet aan bridgen, schaken en voetballen. Nog een geluk, dat ie het onschuldig vindt, anders bestreed hij het misschien nog, maar van zoveel gewicht schijnt hij het niet te vinden. Hij zijn bridgen of postzegels verzamelen, ik mijn Esperanto. Gun elke mens z'n pleziertje...
Hij is niet de enige, die zo denkt. Na al onze propaganda, nog geen greintje begrip bij deze mensen omtrent de wezenlijke waarde van het Esperanto voor de arbeidersbeweging en voor de gehele mensheid.
Met weemoed denken wij aan Dr. Henri Polak, Theo Thijssen, Ponstein en Nathans, die zich van Esperanto op de hoogte hadden gesteld en warme voorstanders waren geworden. Helaas zijn zij niet meer in leven en kunnen ze hun collega's in de vakbeweging dus niet meer van de ernst van ons streven overtuigen.
Wij vertrouwen echter op de rede, die ten slotte tòch zal overwinnen.
Alleen vrees ik, dat onze leiders op onze weg naar die overwinning geen leidende rol zullen vervullen.
Tenzij zij zich bekeren.
Het a.s. S.A.T.-congres in 1948 in Amsterdam biedt daartoe een schone gelegenheid. Ik hoop, dat dan **mijn** Esperanto ook **hun** Esperanto zal worden!

F.F.

PASIS LA SOMERO....
Kaj alvenis la aŭtuno, kiu siavice transpasos en la vintron.
Por la konversacia vespero la somero malgraŭ ĉiuj siaj agrablaĵoj ne estas plej favora, sed en aŭtuno kaj vintro (se almenaŭ brulas la forno) pli da anoj emas partopreni la grupan vivon.
Tamen ne sufiĉas nura kolektiĝo, necesas ankaŭ programo kaj ties aranĝo ofte fortigas la estraranojn malgraŭ ekstera frosto, kaj ia sugesto por la programoj do certe estos bonvena.
Tial ni permesas al ni atentigi niajn legantojn kaj precipe tiujn, kiuj devas ĉiusemajne fronti la programaranĝon, pri Radio-Olympus.
Ni certe povas aranĝi ion similan, kvankam niaj paroloj ne iros tra la areo al miloj da aŭskultantoj.
Ĉar verŝajne multaj iam aŭskultis Radio-Olympus certe ne necesas precize klarigi la iradon. Oni bezonas elekti nur iom sperton gardanton, kiu reguligas la opiniesprimadon pri iu demando kaj faras la konkludon.
Utile estas, ke la partoprenantoj laŭvice faru protokoleton pri la diskuto.
Ĉio kune povas esti tre interesa kaj lerniga.
La malgrandaj sekcioj povas paroligi ĉiujn ĉeestantojn, sed en la pli grandaj eble estas konsilinde elekti kelkajn „diojn".

NIA PROPAGANDO

La pasintan jaron mi jam verkis artikoleton pri la sama temo, aperintan en *„Nova Epoko"*, la organo de Sudh. Distr. En tiu artikolo mi esprimis la dubon, kaptantan min, kiam mi rigardis la rezultaton de la tiama propagando kaj mia demando estis: „Ĉu ni suriris ĝustan vojon?" Kvankam nun la *„Verda Monato"* ankoraŭ estas en la „vindoj", mi tamen sentas la saman dubon. Per kelkaj ekzemploj mi ilustros tion. La pasintan jaron Sekcio Hago elspezis la konsiderindan sumon, grandan preskaŭ 500 guldenojn, por nia propagando. Por tiu sumo ni havis afiŝojn, flugfoliojn, broŝurojn kaj 2 propagandajn kunvenojn. La rezultato estis proksimume 30 aliĝoj ĉe la fino de la kursoj. Ĉu tiuj 30 aliĝoj indis supre nomitan sumon? Certe ne! Ĉi jare ni ne mendis tiom da propagandiloj, tamen la propagando certe kostos ĉirkaŭ 250 guldenojn kaj ĝia rezultato.... pri tio mi ankoraŭ ne povas paroli, sed ree mi dubas. Oni ne kredu, ke mi estas pesimisto, eĉ male, sed super ĉio mi klopodas esti kaj resti realisto. Kaj ĝuste la realo instruis min en la pasinta semajno, ke ekzistas alia, pli praktika vojo. Ankaŭ pasintjare mi jam diris, ke la praktiko estas nia plej taŭga, efika propagando. Jen ekzemplo pri tio: Gastloĝis ĉe mi k-do Pelcman el Plzen, Ĉeĥoslovakio. La ĉeesto de ĉi tiu k-do fariĝis la kaŭzo unu el miaj spertoj sur la kampo de la praktiko.

Mi laboras inter multe da katolikaj kolegoj. Kiel tiom ofte okazas inter kolegoj, ankaŭ ni tutkompreneble de temp' al temp' diskutas pri politiko. Cetere sen rezultato. Ankaŭ ofte temis pri Polio kaj Ĉeĥoslovakio, kie laŭ onidiroj katolikoj kaj socialistoj sufiĉe unuece kunlaboras. Miaj kolegoj dubis — eble ankoraŭ dubas — pri tio kaj promesis, ke mi, tuj kiam alvenis la ĉeĥa k-do, kunirigi lin al la oficejo. Kaj okazis tiel. Miaj kolegoj demandis, Pelcman respondis kaj mi funkciis kiel interpretisto. Miaj kolegoj miris ne pri la temo sed pri la funkciado de Esperanto kiel interkomprenilo. Kelkaj el ili esprimis tion jene: „Antaŭe mi malŝatis tiun lingvaĉon, ĉar ĝi estas artefaritaĵo. Tamen aŭskultinte ĉi tiun interparoladon, mi lernos ĝin. Ĉu vi povas doni al mi adreson, kie mi povas informiĝi pri kurso?" Gek-doj, mi donis la adresojn de katolika kaj kristana grupoj kaj ankaŭ mi notis kelke da kursanoj.

Kelkajn tagojn poste mi ricevis novajn spertojn sur tiu tereno. K-do Pelcman kaj mi vizitis la ĉeĥan Ambasadejon kaj interparolis kun sufiĉe grava funkciulo. Ankaŭ li admiris la glatan funkciadon de la lingvo, parolata de ni. Li certigis nin, ke li estis skeptika rilate la utilon de tiu „artaĵo", sed ke ni tiurilate „sanigis" lin. La rezultato estis, ke li promesis al ni viziti propagandan kunvenon.

Poste ni vizitis la redakcion de *„De Waarheid"*, kie oni pere de mi intervjuis k-don Pelcman. Fariĝas iom unutone, do vidu supre pri nia sukceso.

Ni iris ankoraŭ al la oficejo de granda, politika partio kaj ankaŭ tie ni kontentige sukcesis.

Ĉi ĉio ree montris al mi la irotan vojon kaj estigis ĉi suban planon. K-do v. Haren jam emfazis en kunveno de Sudh. Distr. en Schiedam, ke ni precipe montru la praktikan flankon de nia lingvo. Mi akcentas, ni forlasu ĉian idealismon en nia propagando kaj restu en plena realo t.e. la praktiko. Ni ja devas montri al la ekstera mondo, ke Esperanto estas praktika, utila afero. Jen kaj jen kelkaj ekzemploj ne efikas. Anstataŭ elspezi kelkcentojn da guldenoj por propagando preskaŭ senefika, ni klopodu irigi al ni spertan, eksterlandan esperantiston (inon), pagante al li (ŝi) salajron, por ke li (ŝi) ne spertu malprofiton de sia entrepreno. Kun li (ŝi) ni vizitu la estrarojn de politikaj, kulturaj organizoj, sindikatoj, redakciojn de gazetoj, tiel devigante la skeptikulojn malfermi okulojn kaj precipe orelojn por nia lingvo.

Ni arangu vesperon post vespero dum unu aŭ du semajnoj — almenaŭ en urboj, kiaj Amsterdam, Rotterdam, Den Haag, k.s. — kvartalajn kunvenojn, en kiuj reliefiĝu parolado de la eksterlanda k-do(ino) kun interpreto de sperta esperantisto. Kompreneble la reklamo por ĉi tiuj kunvenoj estas grava faktoro, kiu devos okazi aferece. Miaopinie la allogo estos pli granda ol al la nunaj aranĝoj, ekspozicioj, ktp., ĉar homoj ĝenerale ja ŝatas ion fremdan. Rigardu la akceptadon de eksterlandano fare de niaj anoj, kvankam la plimulto jam plurfoje parolis kun gek-doj alinaciaj.

Niaj prov. distr. povos helpi la vilaĝojn aŭ malfortajn sekciojn pere de regionaj kunvenoj. Tial intima kunlaborado inter urbaj kaj prov. distr. necesas por plej ekonomie aranĝi la aferon.

Gek-doj ni forlasu la malnovan vojon kaj suriru novan, pli praktikan. Mi pretas entrepreni eksperimenton — fakte ĝi tute ne estas eksperimento. Se iu eksterlanda grupo deziras provi la taŭgon de mia plano, mi estas preta iri kaj pruvi, ke mi pravas! Krome mi estas certa, ke tia aranĝo efikos ankaŭ al la grupa vivo de la esperantistaro, ĉar eksterlanda k-do(ino) ofte allogas ankaŭ tiujn anojn, preskaŭ neniam vizitantajn la konversaciajn kunvenojn.

ESPERANTO OP DE SCHOOL.

Ons lid, de heer M. Lendekamp, hoofd van de Openbare School voor Voortgezet Lager Onderwijs te Roden schrijft ons:

„Geheel ongevraagd werd mij enige tijd geleden door ouders van enkele oud-leerlingen, welke thans een U.L.O.-school bezoeken, medegedeeld, dat hun kinderen, doordat ze bij mij onderwijs in Esperanto hadden gehad, zo'n goed figuur maakten voor Frans en Duits. Deze ouders waardeerden het ten zeerste, dat hun kinderen onderwijs in Esperanto hadden gehad.
Nu de leerlingen thans kunnen volstaan met 7 jaren de Lagere School te bezoeken, voel ik mij genoodzaakt om het onderwijs in Esperanto op school te staken, daar m.i. twee jaar nodig is om een leerling enigszins vertrouwd te maken met Esperanto. Zodra het 8ste leerjaar weer verplicht is, zal het onderwijs in Esperanto opnieuw begonnen kunnen worden in deze school."

Deze opmerkingen bevestigen opnieuw het feit, dat Esperanto niet alleen van grote betekenis is voor die grote groep, die alleen maar Lager Onderwijs geniet, doch ook een uitstekende basis vormt voor de studie van andere talen.

De opmerkingen van k-do Lendekamp leggen echter de vinger ook op een wonde in ons onderwijs, namelijk, op het betreurenswaardige feit, dat de huidige minister van Onderwijs heeft gemeend de achtjarige leerplicht niet te kunnen handhaven. Wij wekken daarom onze leden op hun stem te geven aan de organisaties, die dit onderwijsbeleid bestrijden.

Zij dienen hierdoor twee goede zaken: het Esperanto en het onderwijs in het algemeen.

RADIO.

La radio-elsendoj de Radio „Praha" okazas ĉiun ĵaŭdon je 16.30 ĝis 16.45 M.E.T. horo, ondolongo 25.34 m. kaj je 22.00 ĝis 22.15 M.E.T. je ondolongo 31.41 m.

Van het

F.L.E.-Amikaro Front

Allerwegen in den lande zwelt de stroom der strijders aan.

Schagen meldt ons 158 „Amikoj".

Dat we met deze actie de algemene propaganda niet verwaarlozen, integendeel juist stimuleren, bewijst ons afd. Schagen. Daar hebben zich 14 cursisten aangemeld om Esperanto te leren.
Een resultaat, dat menige afdeling met een hoop „tamtam" nog niet voor elkaar krijgt.
Niet alleen propaganda in September maar regelmatige, voortdurend en huis aan huis, wekt tenslotte de mensen uit de onverschilligheid. Bravo daar in de Kop van N.-Holland, ik geloof stellig van jullie nog meer te horen.
Amsterdam 7. heeft haar eerste 150 gemeld, met de belofte, dat er spoedig meer zullen volgen.
Zo mag ik het horen.
Eenmaal aan de slag, weet je van geen ophouden meer.
Winschoten zal zijn beste beentje voorzetten en wil de kampioen van het Noorden worden. Nu als de andere je geen last aan doen heb je kans, maar reken daar maar niet te veel op. Groningen, Leeuwarden, Emmen en Emmer-Compascuum zijn er ook nog en zijn net zo koppig als jullie.
In Rotterdam moeten ze even op adem komen, de inspanning is daar te groot geweest, voor alle anderen een pracht gelegenheid om in te lopen.
In Amsterdam hebben ze de zaak doorgekregen en gaan nu de beide Tuindorpen bewerken.
Als Noord-Amsterdammer zou ik er toch trots op zijn als daar een vlag terecht kwam, want het bloed kruipt, waar het niet gaan kan.
Dit wil helemaal niet zeggen, dat ik hem A'dam 2 niet gun, waar ze ook al met grote plannen rondlopen. Het zal me benieuwen.
En onze grootste of oudste afdelingen in Amsterdam, nog niets te melden? We leven steeds in afwachting want op jullie heb ik ongetwijfeld gerekend.
En nu nog even naar Den Haag, waar ze alle stijve deftigheid op zij hebben gezet; „met decorum alleen," zegt Sanderse, „komen we er toch niet, als je dat maar door hebt vrienden. Met opgestroopte mouwen aan de slag."
Als dit nummer verschijnt, is het feest in Zaandam al achter de rug en reken er op, dat ze 'm daar nu van katoen geven.
De velden zijn daar wit om te oogsten. Daar ontkomt geen enkele Zaankanter. Bij ons in Mokum zouden ze zeggen: „Dat is voor een zieke kip".

Tot de volgende keer. *v. H. R. N.*

 MEDEDELINGEN BONDSBESTUUR

Lidmaatschapsbewijzen.
Naar aanleiding van de vele bewijzen van instemming, welke werden ontvangen op onze vraag in Interkontaktilo heeft het bondsbestuur besloten alsnog nieuwe lidmaatschapsbewijzen te laten drukken, waarin de thans van kracht zijnde statuten en reglementen zijn opgenomen. Alle afdelingen zullen te zijner tijd een quantum ontvangen in overeenstemming met het aantal leden der afdeling. Afdelingen, die voor de inschrijving van nieuwe leden enige exemplaren in voorraad wensen te houden, gelieven onze administratie hiervan in kennis te stellen.

Verschijningsdatum van Laborista Esperantisto.
Van November a.s. af zal L. E. niet meer op de 1e, doch op de 15e van de maand verschijnen.
Het bondsbestuur heeft hiertoe besloten, daar deze datum geschikter is met het oog op de jaarraporten van de bond en de congresvoorstellen.

Radio.
Op Zaterdag 4 Oct. a.s. van 16.00—16.15 op golflengte 301 m. spreekt k-do W. H. v. Lier, voorzitter van de Instrua Servo voor de Vara over het onderwerp: „Wintertijd, studietijd!"
Op Zaterdag 1 November a.s. spreekt k-do A. F. v. Haren op dezelfde tijd en golflengte over:
„Onze actie voor de F.L.E.-Amikaro".

K-do Alings heeft een operatie ondergaan in het Wilhelmina-gasthuis te Amsterdam.
Wij kunnen hieraan toevoegen, dat k-do Alings' toestand geheel bevredigend is en wij hopen, dat zijn volledig herstel spoedig een feit zal zijn. De redactie-werkzaamheden zijn voorlopig door andere bestuurders overgenomen. Een woord van dank wensen wij te richten tot k-do A. Kloek, die bij deze werkzaamheden ons bestuur zeer veel belangrijk werk uit de handen heeft genomen.
Nadere beslissingen ten aanzien van de redactie L.E. zijn niet uitgesloten, daar het zeer onzeker is of k-do Alings na zijn herstel opnieuw inspannende bestuursbezigheden zal kunnen opnemen.

Copy voor L.E.
Copy voor het November-nummer van L.E. dient vóór 25 October a.s. in ons bezit te zijn. Na die datum ontvangen copy komt **niet** in aanmerking voor plaatsing in het Novembernummer.

INSTRUA SERVO
EN OKTOBRO KOMENCIĜOS LA NOVAJ SKRIBAJ KURSOJ.

Elementa Kurso
Daŭro: 30 semajnoj
Kursmono: f 13.50.
A Kurso
Daŭro: 8 monatoj.
Kursmono: f 9.—.
Nemembroj A.L.E. f 12.50.
B Kurso
Daŭro: 12 monatoj.
Kursmono: f 12.—.
Ne-membroj A.L.E. f 15.—.
Funkciulo-Kurso
Daŭro: 8 monatoj.
Kursmono: f 9.—.

Jen, nia programo por la venanta studsezono.
Ni petas ĉies kunlaboron por la Elementa kurso. Propagandu ĝin inter amikoj kaj parencoj. Petu por ili detalajn informojn; ni rekte sendos ilin al la interesigantoj.
Ĉu vi ŝatas posedi la A diplomon? La A kurso havigos al vi la plej studindan materialon. Kapablaj korektantoj kunlaboras.
Studemuloj! Anoncu vin por la B kurso. Lernu studi literaturon. Ekzakta korektado de kompetentuloj.
Specialan atenton ni petas por la Funkciulo-kurso. Gvidanto: J. W. Prent. Lernu organizi. Lernu gvidi. Nepre utiligu la okazon partopreni ĉi tiun kurson. La jenaj fakoj estos instruataj: Historio kaj Movado. Organizado, Ideologio, Financoj, Propagando, Ned. lingvo, Esperanto. En ĉiu fako kunlaboros kompetentuloj. Post sukcesa studado oni akiros ateston de organiza kapablo. Posedo de diplomo ne estas postulata.
Por ĉiu el la kursoj vi petu detalajn informojn al la sekretario.
H. Kuyt,
Ruijschstr. 131, Amsterdam-Oost.

L.E. in ziekenhuizen en sanatoria
Patiënten in ziekenhuizen en sanatoria verlangen vaak naar enige afleiding en zij benutten dan ook elke gelegenheid deze te vinden. Een zeer geliefde bezigheid is lezen. Een courant of een of ander tijdschrift, zelfs al is deze reeds maanden oud, wordt door de patiënten met belangstelling gelezen. Deze mensen lezen dan niet „oppervlakkig", neen, elk woord wordt opgenomen, zij spellen de courant van het begin tot het einde.
Natuurlijk is het niet zo eenvoudig lectuur te verkrijgen in dergelijke instellingen; men kan niet verwachten, dat voor elke patiënt op een of andere courant wordt geabonneerd.
Om deze mensen toch in de gelegenheid te stellen van het dagelijks nieuws kennis te nemen, zijn in de grote steden metalen bussen geplaatst waarin men dan couranten e.d. na lezing kan deponeren.
Voor onze leden, die „Laborista Esperantisto" na van de inhoud kennis genomen te hebben, niet bewaren, ligt hier de mogelijkheid tot doeltreffende propaganda.
Deponeert L.E. in de daarvoor bestemde „tijdschriftenbussen". Door zich deze kleine moeite te getroosten bezorgt u niet alleen aan patiënten van ziekenhuizen of sanatoria enige prettige ogenblikken, maar u maakt tevens propaganda voor onze zaak. A.M.D.K.

HELPPETO.
Kiu povas informi nin pri:
K.do B. A. Blad?
Tiu ĉi kamarado longan tempon korespondis kun Aŭstrio sed nun neniu aŭdas ion de li.
Ne maleblas, ke tiu k.do pereis en la maro. Ĉiujn informojn ni volonte ricevos.
Redakcio L.E.

 JU-KO

SEKRETARIO: Spaarnwouderweg 843, Vijfhuizen N. H.

Sekretario:
Pro ĉirkonstancoj, precipe pro kromdeĵoro, k-do P. Bakker ne plu povas plene okupi sin pri sia funkcio. Por ke la laboro ne stagnu li petis la estraron serĉi solvon. Ni trovis nian prezidanton, k.do D. van Rijn, preta transpreni la laboron, pro kio ni petas vin ek de nun konsideri D. van Rijn kiel sekretarion de Ju- ko.
Redakcio.
Pro la fakto ke nia estrarano, A. M. D. Korff edziĝos kaj sekve de tio translogiĝos al:
Pijnboomstraat 101, Den Haag, ni petas vin *ek de 1-10-1947* sendi ĉion, kio koncernas niajn bultenon kaj rubrikon en L.E. al lia nova adreso.
Rekonstruo.
En la tagrestejo de la junulargastejo„ De Waterhaan" en Reeuwijk, grupoda Ju-ko-anoj, gvidata de D. van Rijn, konstruis novan kamenon kaj metis en la tagrestejon novan plankon.
Sabaton la 6an de Septembro, la loka estraro de N.J.H.C. oficiale akceptis la rekonstruitan tagrestejon kaj dankis Ju-ko'n pro ĝia laboro. La kunlaborintaj anoj donace ricevis la konatan kantaron „Jan Pierewiet". kaj k.do D. van Rijn romanon de A. M. de Jong. Ju-ko kunlaboris en la programo per kantado esperantlingva, kiun la partoprenantoj al tiu ĉi festa semajnfino alte taksis.
La rezulto de nia propaganda laboro jam estas konstatebla:
La A.J.C.-grupo en Gouda decidis okazigi esperanto-kurson dum la venonta vintro.
Internaciaj rilatoj.
Dum la S.A.T.-kongreso en Aarhus kunvenis la junularfrakcio de S.A.T.
La kongreso elektis k.dinon Nel Visser (Amersfoort) kiel perantinon por Nederlando.
La estraro de Ju-ko, konsiderante, ke regula kontakto kun Nel Visser nepre necesas, decidis elekti ŝin kiel estraranon de Ju-ko.
K.dino Nel Visser okupos sin pri la fako: Internaciaj rilatoj.
La estraro.

NOSOBE.
La blindaj esperantistoj kongresis en Bussum la 17an de majo 1947a. Estis la unua postmilita kongreso.
La membraro nombras 89. La gazeto, „La Kontakto" regule aperas dumonate. Oni klopodos kun helpo de N.C.K.E. eldoni brajlan periodaĵon enhavantan la plej gravajn artikolojn el la kvar nederlandaj esperanto-organoj.
La sinjoroj Pragano kaj Faulhaber voĉlegis el siaj tradukaĵoj respektive *Rumanaj humoraĵoj kaj La Nevenkebla ĝeno.*
La ĉeestantoj profunde ĝuis.

KORESPONDADO
Deziras korespondi pri komerc-temoj i.a. kontenado, komerca juro, politika ekonomio, ekonomi-historio kaj geografio. G. Gogouillon, 20 Rue J. Guesde, Montferrand (P-de-D), Francio.
Deziras korespondi **dekokjara komencanta** Esperantisto kun samideanoj el diversaj landoj, Johan H. Laarhoven, Jan Evertsenstraat 86 III, Amsterdam W.
Deziras korespondi 27. jara fraŭlino precipe kun Nederlandaj samideanoj. **Maria Nizák Kispest. Tisza Kalmanstrato 64, Hungarujo.**

EL LA SEKCIOJ

BRUNSSUM.
Sekr. C. Janknegt, Vossenstraat 7.

Nia sekcio okazigis kunvenon por elekti novan estraron. La tuta estraro estis reelektita kaj kompletigita per du membroj. La estraro nun ekzistas el:
Prezidanto: K.do Kasius, Sekretario: K.do Janknegt, Kasisto: K.do Kamphuis, dua Kasisto: K.do Agricola.
La membro-nombro de nia sekcio kreskis de 7 ĝis 13 personoj. Kune kun nia najbara sekcio Hoensbroek ni okazigos festvesperon dum la Verda Monato kaj ni laboros por varbi F.L.E.-amikojn. Ankaŭ por la novaj kursoj ni aktive laboros.
En kunlaboro kun sekcio Hoensbroek ni intencas okazigi daŭrigan kurson.
Por niaj anoj ni fondis bibliotekon.

LAREN-BLARICUM.
Sekr. Bij den Toren 17, Laren N.-H.

Dum la Internacia Migrul-Rondo en Blarikum je 29-30-31 de aŭg. nia sekcio faris multe da propagando. Apud la tendumejo kaj ĉe la granda vojo ni starigis ekspozicion vizititan de pluraj centoj da homoj.
En la tendumejo mem oni laŭlegis en kvin lingvoj Esperantan saluton de T.J.O.
En la Rondo oni faris gramofondiskon por radio-elsendo per Hilversum II en kiu parolis esperantlingve kamaradoj el kvar landoj.
Dum la foriro de la multlandaj partoprenantoj ni disdonis kelkajn milojn da 8-lingvoj flugfolioj, kiujn Ju-Ko alportis. Ni estas certaj ke ĉio kune havos certan resulton por esperanto, kvankam la sekcio malfacile vidiĝos pro tio ke la „viktimoj" de nia propagando disiras ĉiulanden. Ni esperas ke ankaŭ en nia vilaĝo la sekvo estos pluraj kursanoj dum la venonta vintro. Dume ni daŭrigos la propagandon.
Post la I. M. Rondo ni aranĝis je 31-8, propagandkunvenon, kiun ĉeestis sufiĉe multaj gekamaradoj el la distrikto Utrehto kaj en N. Holando. Ĝi okazis en la erikejo;
Ĉeestis k.doj Cagnard el Parizo, k-do Pelcman el Ĉeĥoslovakio; k-do. Harris el Londono. Du el ili parolis.

LEEUWARDEN.
Sekr. Marnixstraat 19.

Ni vere vivis dum 10 tagoj en Esperantolando, kiam nin vizitis nia korespondanto: Alekso Chazal, instruisto en Sain-Bel ĉe Lyon.
La gemembroj de „la Junaj Pioniroj" kaj la klasoj de lernejo 17a korespondas kun la lernantoj de lia lernejo. Li konatiĝis kun multaj gemembroj el la Sekcio, kiuj venis ĉe ni, partoprenis ŝipveturadon trans la Frisaj lagoj, bicikladon, k.t.p.
Montriĝis ke ni ĉiam propagandis Esperanton: en la vagonaro al Harlingen, en la boato kaj sur la brutvendejo, ĉiam la Esperantaj sonoj trafis la orelojn de la ĉeestantoj kaj propaganda interparolo sekvis. La tri urbaj gazetoj „De Leeuwarder Courant", „Het Vrije Volk" kaj „De Waarheid" enpresigis mian artikolon pri la kunveno kiun li vizitis kaj kie ankoraŭ ĉeestis juna Belga Esperantisto el Charleroi: Marcel Delforge, gasto de k-do v. Dijk.
Alekso Chazal rakontis pri sia restado en Danujo, la S.A.T.-kongreso, kaj respondis kelkajn demandojn pri la Esp. movado en Francujo. Le restado en nia rondo tre ĝojigis lin kaj ni adiaŭis per la vortoj „ĝis la sekvonta jaro en Amsterdam", kaj se eblas, en Leeuwarden".

ROTTERDAM.
Sekr. Ruwaardstraat 546.

La 22an de julio 1947a okazis en nia sekciejo kunveno, kiun vizitis tri skotaj Esperantistoj, korespondantoj de nia kasisto.
Ni invitis por tiu kunveno ĉiujn sekcianojn de la Roterdamaj, Schiedamaj kaj ankoraŭ aliaj sekcioj, ĉar ni intencis doni al tiu kunveno ioman festan karakteron.
Niaopinie ni plene sukcesis en tio, nia sekciejo enhavas proksimume 80 sidlokojn tamen la nombro da ĉeestintoj estis tiom, ke mininume 20 ne havis sidlokon, malgraŭ tio ni feliĉe ne aŭdis plendojn. Malgraŭ la Skotoj nur ordinaraj laboristoj same kiel ni, montriĝis, ke la ĉeestintaj geesperantistoj ŝatis aŭdi paroli eksterlandanoj.
K-do W. Geurts la gvidanto de la kabareda grupo el la tri sudaj sekcioj en roterdamo bone amuzis la ĉeestintojn; de ĉi tie ni ankoraŭfoje dankas lin.

Jacq. v. Dupain.

ROTTERDAM 4a.
Sekr. Zaagmolenstraat 17.

La 28an de aŭgusto okazis membrarkunveno en kiu la diskutoj montris, ke ĉiuj ĉeestantoj estis kontentaj pri la decidoj kaj agadoj de la estraro por la propagando dum la Verda Monato.
Pri la aktiveco ni nur konstatas ke el niaj gemembroj 17 faris ferion eksterlande. 13 vizitis la S.A.T.-kongreson en Aarhus kaj poste kelkaj vizitis gekorespondantojn en Danio kaj Svedio. 2 vizitis la T.J.O.-kunvenon en Anglio kaj 2 faris feriovojaĝon en Germanio kaj Belgio.
Same kiel ilia vojaĝemo estas ilia aktiveco en la kluba vivo. Ni esperas ke ili aktive helpos dum la propaganda monato kaj tiam ni povas esti plene kontentaj.
Por la estraro

C. VAN ALPHEN.

ZAANDAM.
Sekr. Gov. Flinckstraat 41 (Tel. 4560K2980)

Ne la Zaandama Esperanto-Semajno sed nun la kursoj estas la ĉefajoj pri kiuj ni parolos en nia membro- kunveno kiu okazos:
Merkredon la 1an de Oktobro je la 8a horo en la salono Oostzijde 59.
Ankaŭ la daŭrigaj kursoj kaj la konversaciaj vesperoj estas parto de la tagordo.
Ni atendas ankaŭ vin.

La estraro.

ZUILEN
Sekr. Bern. de Waalstraat 13.

Dum tuta semajno ni ekspoziciis. kaj pri la rezulto ni ne rajtas plendi, sufiĉe kontentiga nombro da personoj vizitis ĝin, ankaŭ la gazetaro pli kaj pli interesiĝas, ĉar preskaŭ ĉiuj gazetoj aperantaj en Utrecht publikigis artikoletojn pri Esperanto kaj la ekspozicio. K.do Degenkamp donis publikan lecionon; la sekvo de lia lekcio estis ke ni dume enskribis 6 kursanojn. Entute ni enskribis 3 membrojn por la sekcio kaj 16 personojn por komenckurso.
Plue 3 infanoj kompletigis la infankurson, kaj certe venos pli. Por sukcesigi la ekspozicion ni disdonis 5000 flugfoliojn kaj forsendis 70 invitilojn al unuiĝoj kaj oficialaj personoj. De ĉi tiu loko mi volas danki la anojn de nia grupo kiuj faris ĉian laboron.
Fine mi volas atentigi niajn membrojn, ke ni ek de nun regule konversacias ĉe K-do Broekman, Koolhovenstraat 44. Gek.doj la vesperoj vi scias estas sufiĉe interesaj kaj lernigaj. Venu do ĉiuj.

ALVOKO.

Sekcio Zuilen embarasiĝas pro manko de lernolibroj por la infankurso. Kiu sekcio povas helpi nin? Ni bezonas ± 10 ekzemplarojn de
„Nia Mondo". La unua volumeto.
Estu helpema kaj sendu baldaŭ sciigon al.

la sekretario,
J. C. Majoor.

AMSTERDAMA S.A.T.-RONDO

En sia lasta kunveno okazinta la 14an de septembro 1947a, la amsterdama S.A.T.-rondo elektis la O.K.K. Ĝi konsistas el jenaj gek-doj:
K-do F. Faulhaber, prezidanto,
K-do B. Bultemeier, kasisto,
K-dino H. Oudenhooven, sekretariino.
La rondo amsterdama fieras pro la honoro esti elektita por aranĝi la 21an kongreson.
La O.K.K. kun ĝojo kaj laboremo akceptis sian taskon kaj klopodos kiom eble plej bone kontentigi la tutan S.A.T.-anaron.
En „Sennaciulo" kaj „Laborista Esperantisto" *ĉiumonate* aperos komunikoj.
Korespondajojn rilate la O.K.K. oni sendu al la sekr.-ino:
H. Oudenhooven Bestevaerstraat 127³, Amsterdam-W.
Pri monaferoj oni turnu sin al la kasisto,
B. Bultemeier Jan v. Galenstraat 86¹, Amsterdam-W.
Gek-doj amsterdamaj, jam nun anoncu vin por gastigi kongresanojn!!

Arnhema S.A.T.rondo.
Nia oktobra kunveno estos je *dimanĉo, la 19an de Oktobro* matene je la 10.30a h. precize Taklaan 5. K.dino Timmers parolos pri:
„Esperanto en Svisio". Cetere ni pritraktos la decidojn el la kongreso en Aarhus (vidu „Sennaciulo"n de Septembro). Venu ĉiuj! Ankaŭ ekster-arnhemanoj estos bonvenaj!
Gelderlandaj F.L.E.-anoj! Aliĝu al S.A.T.! Anoncu vin ĉe:
A. Henstra Jzn.
Taklaan 5 — Arnhem.

ROTERDAMA S.A.T.-RONDO.
Post la somera ferio la Roterdama S.A.T.-rondo ree komencos siajn regulajn monatajn kunvenojn.
La unua kunveno en la nova sezono okazos je *dimanĉo la 12a de oktobro en la Suda Popoldomo*. Ni invitis por paroli k-don van Haren, do sendube la kunveno fariĝos tre interesa. Cetere vi aŭdos plurajn informojn kaj komunikojn.
Ni kalkulas je granda partopreno! La kunveno komenciĝos je la 10a horo.
La 21a S.A.T.-kongreso okazos en Amsterdam!
Jen do, en la sekvonta jaro ĉiu S.A.T.-ano havos okazon ĉeesti nian kongreson. Pluraj sekcioj jam havas ŝparkasojn por tiu celo. Roterdamaj S.A.T.-anoj, uzu la okazon kaj jam nun vigle ŝparu por ke vi en aŭgusto 1948 povu ĉeesti nian kongreson!

IN MEMORIAM

Dinsdag 19 Aug. j.l. trof onze afdeling opnieuw een zware slag. Kameraad G. van 't Veer werd uit ons midden gehaald. Binnen 1 jaar is dit de tweede slag welke onze afdeling moest doorstaan. Eerst onze kameraad H. Vroomen en nu een kameraad van dezelfde kracht voor de Esperanto-beweging.
Geheel z'n leven was gewijd aan de bevrijding van de arbeidersklasse en hierbij kan Esperanto niet gemist worden.
Gerrit schreef en vertaalde veel. Dit gaf hem zelfs een internationale bekendheid. Wij allen zullen hem dan ook node missen.
Laten wij die overblijven, zijn werk voortzetten. Beter kunnen wij hem niet herdenken.

Het Bestuur:
W. Nielen, Voorzitter.
ASSENDELFT.